

Spis treści

Przedmowa	XXIII
Wykaz skrótów	XXV

Część I. Małżeńskie ustroje majątkowe

Rozdział I. Ustawowy ustrój majątkowy	3
A. Komentarz tezowy	3
Ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.)	3
B. Część opisowa	27
1. Powstanie wspólności ustawowej	28
2. Wspólność ustawowa, majątek wspólny, dorobek – różnice terminologiczne	30
3. Niejednorodność majątku	30
4. Majątek wspólny małżonków	32
4.1. Pojęcie majątku wspólnego	32
4.2. Poszczególne składniki majątku wspólnego	34
4.2.1. Wynagrodzenie	34
4.2.2. Dochody	35
4.2.3. Fundusze emerytalne	37
4.2.4. Składki ewidencjonowane na subkoncie ZUS	38
4.2.5. Własność i inne prawa rzeczowe	38
4.2.6. Posiadanie	40
4.2.7. Wierzytelności	40
4.2.8. Ekspektatywa	42
4.2.9. Spółdzielcze prawo do lokalu	43
4.2.10. Zasiedzenie	43
4.2.11. Akcje i udziały w spółkach kapitałowych	44
4.3. Domniemanie faktyczne	48
4.4. Wyłączenia wspólności w świetle orzecznictwa SN	51
5. Charakterystyka majątku wspólnego	52
5.1. Wspólność ustawowa jako wspólność łączna	52
5.1.1. Ograniczenia wynikające z charakteru wspólności łącznej	53
5.1.2. Ograniczenia wierzycieli wynikające z charakteru wspólności łącznej	55
5.2. Gwarancje związane z korzystaniem z majątku wspólnego	55
6. Majątek osobisty małżonków	57
6.1. Przedmioty nabyte przed wspólnością	58
6.2. Przedmioty majątkowe nabyte na skutek dziedziczenia, zapisu, darowizny	59
6.2.1. Zasada	59
6.2.2. Wyjątek – przedmioty urządzenia domowego	60

Spis treści

6.2.3. Odwołanie darowizny	61
6.3. Wspólność łączna wynikająca z odrębnych przepisów	64
6.4. Przedmioty służące zaspokajaniu osobistych potrzeb	67
6.5. Prawa niezbywalne	67
6.6. Przedmioty uzyskane tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia	68
6.7. Wierzytelności	69
6.8. Nagrody	70
6.9. Prawa autorskie i pokrewne	70
6.10. Surogacja	71
6.10.1. Ogólne założenia surogacji	71
6.10.2. Surogacja a odpowiedzialność	72
6.10.3. Przesłanki surogacji	72
7. Przesunięcia pomiędzy masami majątkowymi	73
8. Zarząd majątkiem wspólnym	77
8.1. Zasada samodzielności	79
8.1.1. Wyjątki od zasady samodzielności	79
8.2. Pojęcie zarządu	80
8.2.1. Poręczenie, kredyt, pożyczka jako czynności zarządu majątkiem wspólnym	81
8.2.2. Nabycie przedmiotu majątkowego jako czynność zarządu majątkiem wspólnym	82
8.2.3. Czynności zachowawcze	84
8.3. Sprzeciw małżonka wobec czynności zarządu majątkiem wspólnym	85
8.3.1. Wyłączenie sprzeciwu	88
8.3.1.1. Czynność w ramach działalności zarobkowej	88
8.3.1.2. Zwykłe potrzeby rodziny	90
8.3.1.3. Bieżące sprawy życia rodzinnego	90
8.3.2. Konsekwencje prawnie skutecznego sprzeciwu	91
8.4. Zgoda małżonka na czynność prawną	92
8.4.1. Pojęcie czynności prowadzącej do zbycia, obciążenia i nabycia prawa majątkowego	94
8.4.2. Czynność prawna obejmująca przedsiębiorstwo	95
8.4.3. Czynność prawna obejmująca gospodarstwo rolne	97
8.4.4. Zgoda na nabycie ruchomości	99
8.5. Skutki działania bez zgody	101
8.6. Ochrona osób trzecich	104
8.7. Ingerencja sądu w zarząd majątkiem wspólnym	105
8.7.1. Zastępcze zezwolenie sądu	105
8.7.2. Następcze potwierdzenie czynności prawnej przez sąd	106
8.7.3. Pozbawienie (ograniczenie) samodzielnego zarządu majątkiem wspólnym	106
9. Odpowiedzialność małżonków za zobowiązania zaciągnięte przez jednego z nich	109
9.1. Zobowiązania niewynikające z czynności prawnej	111
9.2. Szczególny charakter wierzytelności	113
9.3. Wierzytelności powstałe przed powstaniem wspólności ...	113

9.4. Wierzytelności dotyczące majątku osobistego	114
9.5. Zbieg podstaw odpowiedzialności	114
9.6. Forma zgody	115
9.6.1. Sposób wykazania zgody	117
9.7. Zgoda małżonka na działalność gospodarczą	120
9.8. Realizacja przyjętych zasad w postępowaniu egzekucyjnym	122
9.8.1. Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności	125
9.8.2. Zbieg podstaw do nadania klauzuli wykonalności	129
9.8.3. Sprzeciw a zakres egzekucji	130
9.9. Realizacja przyjętych zasad w postępowaniu zabezpieczającym	130
10. Zobowiązania zaciągnięte wspólnie przez małżonków	131
11. Odpowiedzialność z tytułu zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny	133
12. Odpowiedzialność za zobowiązania publicznoprawne	133
13. Ustanie wspólności majątkowej	134
13.1. Przekształcenie wspólności	136
13.2. Zasada równych udziałów	139
13.2.1. Ustalenie nierównych udziałów	140
13.3. Uchylenie zakazu	144
13.4. Dochodzenie wierzytelności	144
13.5. Ustanie wspólności a odpowiedzialność małżonków za zobowiązania	145
13.6. Podział majątku wspólnego	148
13.6.1. Przedmiot podziału	150
13.6.1.1. Aktywa	150
13.6.1.2. Wydatki i nakłady	151
13.6.1.3. Rozliczenie długów	155
13.6.1.4. Realizacja roszczeń z art. 45 KRO	156
13.6.2. Sposoby podziału	158
13.6.2.1. Zasady słuszności a wysokość spłat i dopłat	161
13.6.3. Podział umowny	163
13.6.4. Tryb sądowy	164
13.6.4.1. Zakres kognicji	165
13.6.4.2. Podział w sprawie o rozwód i separację	167
13.6.5. Rozliczenie budowy na gruncie małżonka	168
Rozdział II. Umowne ustroje majątkowe	175
A. Komentarz tezowy	175
Ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.)	175
B. Część opisowa	183
1. Pojęcie i treść umowy majątkowej	184
2. Umowne przywrócenie wspólności ustawowej	185
3. Umowa majątkowa a sądowa rozdzielność majątkowa	186
4. Skuteczność umowy majątkowej	187
5. Rodzaje umownych ustrojów majątkowych	190
5.1. Umowna wspólność majątkowa	191

Spis treści

5.1.1. Wspólność rozszerzona	194
5.1.2. Wspólność ograniczona	196
5.2. Rozdzielność majątkowa	196
5.3. Rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków	198
5.3.1. Obliczanie dorobków	200
5.3.2. Dochodzenie wyrównania dorobków	203
5.3.3. Zmniejszenie obowiązku	205
5.3.4. Legitymacja procesowa	206
Rozdział III. Przymusowa rozdzielność majątkowa	211
A. Komentarz tezowy	211
Ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.)	211
B. Część opisowa	215
1. Ustanowienie rozdzielności majątkowej przez sąd	216
1.1. Ważne powody jako przesłanka uwzględnienia powództwa	219
1.1.1. Separacja a rozłąka małżonków	220
1.1.2. Działalność gospodarcza jako „ważny powód” uwzględnienia powództwa	222
1.1.3. Inne mierniki oceny „ważnych powodów”	224
1.2. Oznaczenie daty w wyroku	225
1.3. Ochrona osób trzecich w postępowaniu sądowym	226
1.4. Umowna rozdzielność a powództwo z art. 52 KRO	227
1.5. Przywrócenie wspólności umownej	228
1.6. Przywrócenie wspólności ustawowej	229
2. Inne wypadki przymusowej rozdzielności majątkowej	232
2.1. Ubezpieczeniowanie małżonka	232
2.2. Upadłość małżonka	233
2.3. Separacja małżonków	234
Rozdział IV. Kodeksowe zagadnienia szczegółowe niezwiązane z reżimem majątkowym	235
A. Komentarz tezowy	235
Ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.)	235
B. Część opisowa	241
1. Wspólność przymusowa	241
2. Obowiązek alimentacyjny małżonków	242
2.1. Obowiązek w trakcie małżeństwa	243
2.2. Obowiązek po ustaniu małżeństwa	246
3. Tytuł prawnorodzinny	249
4. Wzajemna reprezentacja małżonków	251
Rozdział V. Dochodzenie roszczeń przez osoby trzecie z tytułu długu jednego z małżonków	253
Część opisowa	253
1. Uwagi ogólne	253
2. Dopuszczalność pozwania obojga małżonków z tytułu długu jednego z nich	254

3. Postępowanie rozpoznawcze a stosunki majątkowe małżonków	256
4. Postępowanie klauzulowe	258
5. Właściwe postępowanie egzekucyjne	263
6. Stosunki majątkowe małżonków a prowadzenie administracyjnego postępowania egzekucyjnego (zagadnienia wybrane)	270

Część II. Prawa małżonków do mieszkania

Rozdział I. Ogólna charakterystyka praw małżonków do mieszkania	277
Część opisowa	277
1. Pojęcie prawa do mieszkania	277
2. Rodzaje małżeńskiej wspólności praw do mieszkań	278
2.1. Prawo do mieszkania w ustroju pierwotnym (<i>régime primaire</i>)	278
2.2. Prawo do mieszkania związane z typem obowiązującego małżonków ustroju majątkowego	279
3. Podmiotowe prawa małżonków do mieszkania rodzinnego	280
3.1. Kształtowanie się ochrony mieszkania rodzinnego w obcych porządkach prawnych	280
3.2. Status mieszkania rodzinnego w prawie polskim	295
Rozdział II. Małżeńska wspólność prawa najmu mieszkania	301
A. Komentarz tezowy	301
Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 380)	301
B. Część opisowa	309
1. Uwagi terminologiczne	309
2. Zakres opracowania	309
3. Charakterystyka ogólna najmu	309
3.1. Źródła regulacji	309
3.2. Małżonkowie jako podmioty stosunku najmu – zasady ogólne	310
3.3. Podstawowe uprawnienia i obowiązki stron	311
4. Małżeńska wspólność najmu lokalu mieszkalnego	314
4.1. Geneza	314
4.2. Koncepcje objaśniające konstrukcję najmu lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych rodziny	318
4.2.1. Uwagi wstępne	318
4.2.2. Teoria wielości stosunków najmu	318
4.2.3. Samodzielność praw w stosunku najmu	319
4.2.4. Koncepcja współnajmu	321
4.3. Powstanie stosunku najmu przed zawarciem małżeństwa ..	325
4.3.1. Obligatoryjność małżeńskiej wspólności najmu	326
4.4. Wspólność najmu niesłużącego zaspokajaniu potrzeb rodziny	327
4.5. Przymusowość małżeńskiej wspólności najmu	328

Spis treści

4.6. Ustanie przymusowej wspólności najmu	329
4.6.1. Wstęp	329
4.6.2. Przyczyny ogólne związane z wygaśnięciem najmu	329
4.6.2.1. Uplyw czasu	329
4.6.2.2. Rozwiązanie stosunku najmu przez strony	329
4.6.2.3. Wypowiedzenie	331
4.6.2.4. Rozwiązanie stosunku najmu przez sąd	339
4.6.2.5. Odstąpienie	341
4.6.2.6. Inne wybrane przyczyny	341
4.6.3. Ustanie przymusowej wspólności najmu bez wygaśnięcia stosunku najmu	343
4.6.3.1. Rozwód, separacja oraz unieważnienie małżeństwa	343
4.6.3.2. Sądowe zniesienie wspólności najmu	345
4.6.4. Kontynuacja najmu po śmierci małżonka	347
5. Dysponowanie używaniem rzeczy najętej i prawem najmu	350
Rozdział III. Własność lokali i służebność mieszkania	355
Część opisowa	355
1. Własność lokali	355
1.1. Wyjątki od zasady <i>superficies solo cedit</i>	355
1.2. Funkcja społeczna własności lokali	355
1.3. Konstrukcja prawna własności lokali	356
1.3.1. Modele jurystycznej konstrukcji własności lokali	356
1.3.2. Lokal mieszkalny	359
1.3.3. Nieruchomość wspólna	363
1.4. Skutki wyodrębnienia lokalu mieszkalnego w ustroju wspólności majątkowej	367
1.4.1. Sukcesja konstytutywna w drodze umowy	367
1.4.2. Powstanie odrębnej własności lokali w drodze pozaumownej	390
1.4.2.1. Jednostronna czynność prawna	390
1.4.2.2. Orzeczenie sądu znoszące współwłasność	392
1.5. Sukcesja translatywna	394
1.6. Nabycie odrębnej własności lokali wskutek zasiedzenia	395
1.7. Prawa i obowiązki właścicieli lokali	397
1.7.1. Uprawnienia właścicieli lokali	397
1.7.2. Obowiązki właścicieli lokali	401
1.7.2.1. Uwagi wprowadzające	401
1.7.2.2. Obowiązki dotyczące lokalu	402
1.7.2.3. Obowiązki związane z nieruchomością wspólną	403
1.8. Przymusowa sprzedaż własności lokalu	404
1.9. Wygaśnięcie odrębnej własności lokali	407
2. Służebność mieszkania	410
A. Komentarz tezowy	410
Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny	
(t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 380)	410
B. Część opisowa	412
1. Własność lokali	412
1.1. Wyjątki od zasady <i>superficies solo cedit</i>	412

Rozdział IV. Małżeńska wspólność spółdzielczych praw do lokali mieszkalnych	419
A. Komentarz tezowy	419
Ustawa z 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych	419
(t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1222)	419
B. Część opisowa	427
1. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego	427
1.1. Wspólność obligatoryjna	429
1.2. Wspólność przymusowa	431
1.3. Uchylenie zasady obligatoryjnej i przymusowej	
wspólności	432
2. Spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego ...	444
2.1. Charakter prawny, treść i ochrona spółdzielczego	
lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego	444
2.2. Przynależność spółdzielczego lokatorskiego prawa do	
lokalu mieszkalnego do majątku (majątków) małżonków ..	447
2.3. Wygaśnięcie lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu	
mieszkalnego	448
 Rozdział V. Uprawnienia mieszkaniowe jako element prawa	
dożywocia	455
Część opisowa	455
1. Pojęcie umowy o dożywocie i jej podstawowe elementy ..	455
2. Zawarcie umowy z udziałem małżonka lub małżonków ...	460
3. Stosunek dożywocia	461
4. Prawo dożywocia	463
5. Konfiguracje podmiotowe w stosunku dożywocia	
a przynależność prawa dożywocia do majątków	
małżonków	466
6. Zamiana dożywocia na rentę i rozwiązanie umowy	
o dożywocie	467
 Rozdział VI. Prawnorodzinny tytuł uprawniający małżonka	
do korzystania z mieszkania współmałżonka	473
A. Komentarz tezowy	473
Ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy	
(t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.)	473
B. Część opisowa	475
1. Podstawa prawna	475
2. Charakter prawny i treść rodzinnoprawnego tytułu jednego	
z małżonków do mieszkania	476
3. Przesłanki aktualizacji prawa do korzystania z mieszkania	
4. Ustanie	480
 Rozdział VII. Prawo do używania mieszkania w stosunku użyczenia	483
Część opisowa	483
1. Uwagi wprowadzające	483
2. Podstawowe cechy użyczenia	483

Spis treści

3. Podmiotowe konfiguracje w umowie użyczenia a przynależność prawa do używania lokalu do majątków małżonków	485
4. Ochrona praw lokatorów	486
Rozdział VIII. Wpływ rozvodu na los mieszkania	487
A. Komentarz tezowy	487
Ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.)	487
B. Część opisowa	493
1. Korzystanie rozwiedzionych małżonków ze wspólnie zajmowanego przez nich mieszkania	493
1.1. Podstawa prawna orzekania o sposobach korzystania z mieszkania	493
1.2. Określenie „wspólne mieszkanie”	494
1.3. Rodzaje rozstrzygnięć	495
1.4. Prowizoryczność rozstrzygnięcia	496
2. Podział wspólnego mieszkania	496
3. Przyznanie mieszkania jednemu z małżonków	498
4. Podział majątku wspólnego	499
5. Eksmisja	507
Część III. Uczestniczenie małżonka w działalności gospodarczej	
Część opisowa	515
Rozdział I. Małżonek prowadzący samodzielnie działalność gospodarczą	517
Rozdział II. Małżonek w spółce cywilnej	539
Rozdział III. Nabycie udziału w spółkach osobowych przez małżonka	547
Rozdział IV. Małżonek jako wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	556
Rozdział V. Nabycie akcji przez małżonka	571
Część IV. Małżonkowie jako podatnicy	
Część opisowa	583
Wprowadzenie	583
Rozdział I. Ordynacja podatkowa	584
1. Wprowadzenie	584
2. Małżonkowie w postępowaniu podatkowym	584
2.1. Strona. Pełnomocnik	584
2.2. Doręczenia	587

2.3. Zeznania świadków. Prawo do odmowy	589
2.4. Śmierć małżonka w trakcie postępowania podatkowego ..	590
3. Odpowiedzialność za zobowiązania i zaległości podatkowe	591
3.1. Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe małżonka	591
3.2. Wspólna odpowiedzialność małżonków	592
3.3. Odpowiedzialność za zaległości podatkowe małżonka	592
3.3.1. Odpowiedzialność członków rodziny	592
3.3.2. Odpowiedzialność po rozwodzie	594
3.4. Prawa i obowiązki spadkobiercy	594
4. Zaświadczenia o wysokości zaległości podatkowych	599
5. Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych	599
5.1. Decyzja o zabezpieczeniu	599
5.2. Hipoteka na majątku wspólnym	600
Rozdział II. Małżonkowie jako podatnicy podatku dochodowego	
od osób fizycznych	602
1. Wprowadzenie	602
2. Wyłączenie spod opodatkowania	602
2.1. Przepisy o podatku od spadków i darowizn	603
2.2. Podział majątku	603
2.3. Zaspokojenie potrzeb rodziny	606
3. Wspólne roczne rozliczenie małżonków	606
3.1. Krajowa rezydencja małżonków	608
3.2. Miejsce zamieszkania poza Polską	609
3.3. Śmierć małżonka	610
3.4. Odliczenia od dochodu małżonków	610
3.5. Ulga na małoletnie dzieci	611
4. Dochody ze wspólnego majątku. Najem	613
4.1. Podatek dochodowy	613
4.2. Podatek od towarów i usług	618
5. Przychody ze zbycia wspólnej nieruchomości	618
5.1. Podstawowa zasada	618
5.2. Data nabycia	619
5.2.1. Intercyza	619
5.2.2. Rozwód	625
5.2.3. Nabycie nieruchomości wskutek śmierci współmałżonka ..	626
5.3. Zwolnienia od podatku. Nieruchomości nabyte od 2009 r.	632
5.3.1. Warunki zwolnienia od podatku	632
Rozdział III. Małżonkowie jako przedsiębiorcy	639
1. Podatkowa definicja działalności gospodarczej	639
2. Formy działania i opodatkowania podatkiem dochodowym	640
3. Majątek wspólny małżonków a majątek przedsiębiorcy	641
3.1. Majątek spółki	643
3.2. Podatkowy majątek przedsiębiorcy	647
3.2.1. Amortyzacja wspólnego majątku	647
3.2.2. Zbycie składnika wspólnego majątku	648
3.3. Majątek przedsiębiorcy a intercyza	651

4. Przychody małżonka-przedsiębiorcy	653
5. Koszty uzyskania przychodów a relacje między małżonkami	654
5.1. Zatrudnianie małżonka	654
5.2. Odsetki od kredytu zaciągniętego przez małżonka	657
5.3. Sprzedaż towarów handlowych „otrzymanych” od małżonka	658
6. Odpisy amortyzacyjne	659
6.1. Możliwość amortyzacji wniesionych do spółki środków trwałych a art. 37 KRO	659
6.2. Wartość początkowa środka trwałego	660
6.3. Przejęcie działalności przez małżonka	661
6.4. Wynajęcie środków trwałych od małżonka	663
6.5. Odziedziczenie środków trwałych przez małżonka	664
Rozdział IV. Podatek od towarów i usług	666
1. Podatnik. Działalność gospodarcza	666
2. Nabywanie towarów przez małżonków	667
2.1. Prawo do odliczenia ze wspólnej faktury	667
2.2. Procent odliczenia przy wspólnym zakupie	670
3. Sprzedaż dokonana przez małżonka-przedsiębiorcę	672
3.1. Sprzedaż rzeczy należącej do majątku wspólnego	672
3.2. Przesunięcia towarów między małżonkami	673
4. Wynajmowanie nieruchomości	677
4.1. Umowa zawarta między małżonkami	677
4.2. Wynajmowanie wspólnego majątku	679
5. Powiązania o charakterze rodzinnym	681
Rozdział V. Podatek od spadków i darowizn	682
1. Zakres opodatkowania	682
1.1. Spadek	683
1.2. Wynagrodzenie zmarłego	685
1.3. Darowizna	686
1.4. Darowizny między małżonkami	688
1.5. Nieodpłatne zniesienie współwłasności	690
1.6. Podział majątku wspólnego małżonków	691
1.7. Nabycie praw do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci	691
1.8. Nabycie jednostek uczestnictwa	692
1.9. Zachowek	694
2. Grupy podatkowe	695
3. Generalne zwolnienie dla małżonków	696
3.1. Adresaci zwolnienia	696
3.2. Zakres przedmiotowy zwolnienia	697
3.3. Warunki zwolnienia	697
3.3.1. Zgłoszenie nabycia	697
3.3.2. Akt notarialny	700
3.3.3. Udokumentowanie nabycia pieniędzy	700

3.3.4. Darowizna z majątku wspólnego małżonków	701
4. Kwota wolna	701
5. Zwolnienia od podatku	702
5.1. Nabycie wyposażenia mieszkania oraz innych ruchomości	702
5.2. Darowizny na cele mieszkaniowe	703
5.3. Dziedziczenie wkładu mieszkaniowego	704
6. Ulga mieszkaniowa	704

Część V. Prawo małżonka do świadczeń z ubezpieczenia społecznego

Rozdział I. Uwagi wprowadzające	709
Część opisowa	709
1. Pojęcie małżonka	709
2. Ryzyko ubezpieczeniowe	711
3. Rodzaje świadczeń	712
4. Źródła prawa	712
Rozdział II. Renta rodzinna	715
A. Komentarz tezowy	715
Ustawa z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	
(t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887)	715
B. Część opisowa	723
1. Pojęcie renty rodzinnej	723
2. Przesłanki uzyskania renty rodzinnej	724
2.1. Śmierć ubezpieczonego	724
2.2. Nabycie przez zmarłego uprawnień emerytalnych	725
2.2.1. Prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	725
2.2.2. Prawo do emerytury pomostowej	728
2.3. Niezdolność do pracy	728
2.4. Prawo do świadczenia przedemerytalnego	730
2.5. Prawo do zasiłku przedemerytalnego	732
2.6. Prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego	733
3. Prawo wdowy do renty rodzinnej	734
3.1. Pojęcie wspólności małżeńskiej	734
3.2. Wiek wdowy	736
3.3. Niezdolność wdowy do pracy	736
3.4. Wychowywanie przez wdowę małoletnich albo osób uczących się	737
3.5. Prawo wdowy niespełniającej warunków z art. 70 ust. 1 lub 2 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do renty	738
3.6. Prawo do renty rodzinnej rozwiedzionego małżonka	739
3.7. Prawo do renty rodzinnej małżonka pozostającego w separacji	740
4. Prawo do renty rodzinnej w przypadku umyślnego pozbawienia życia współmałżonka	741

Spis treści

5. Szczególne uprawnienia do renty rodzinnej	744
5.1. Funkcjonariusze służb mundurowych	744
5.2. Prawo do renty rodzinnej bez względu na wiek i stan zdrowia małżonka	745
5.3. Inwalidzi wojenni i wojskowi	746
5.4. Rolnicy	747
6. Ustalenie wysokości renty rodzinnej	748
7. Postępowanie w sprawie o rentę rodzinną	749
Rozdział III. Zasiłek pogrzebowy	751
A. Komentarz tezowy	751
Ustawa z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887)	751
B. Część opisowa	757
1. Uwagi wstępne	757
2. Zakres podmiotowy	757
3. Podstawa wypłaty zasiłku	758
4. Podmioty uprawnione do zasiłku	759
4.1. Ubezpieczony	759
4.2. Emeryt i rencista	762
4.3. Członek rodziny ubezpieczonego albo członek rodziny emeryta lub rencisty	763
4.4. Inne osoby	764
5. Restytucyjny charakter zasiłku pogrzebowego	764
5.1. Koszty pogrzebu	764
5.2. Wysokość zasiłku	765
6. Postępowanie w sprawie o wypłatę zasiłku pogrzebowego	766
7. Szczególne uprawnienia do zasiłku pogrzebowego	768
7.1. Funkcjonariusze służb mundurowych	768
7.2. Rolnicy	769
Rozdział IV. Niezrealizowane świadczenie	771
A. Komentarz tezowy	771
Ustawa z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887)	771
B. Część opisowa	775
1. Uwagi wstępne	775
2. Przesłanki powstania prawa do niezrealizowanego świadczenia	776
2.1. Złożenie wniosku o świadczenie	776
2.2. Zgon małżonka po przyznaniu prawa do świadczenia, ale przed jego wypłatą	778
2.3. Zgon małżonka po przyznaniu prawa do świadczenia i jego wypłacie	779
2.4. Ustalenie prawa do świadczenia	780
3. Krąg osób uprawnionych	781

4. Wygaśnięcie prawa do niezrealizowanego świadczenia . . .	784
5. Niezrealizowane świadczenie służb mundurowych	785
5.1. Źródła prawa	785
5.2. Krąg osób uprawnionych	785
Rozdział V. Zasiłek opiekuńczy	787
A. Komentarz tezowy	787
Ustawa z 25.6.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 372)	787
B. Część opisowa	793
1. Podmioty uprawnione do zasiłku opiekuńczego	793
2. Osoby podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu	793
2.1. Pracownicy	793
2.2. Członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych	794
2.3. Osoby odbywające służbę zastępczą	794
3. Podmioty podlegające dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu	795
3.1. Osoby świadczące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług . .	795
3.2. Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą .	795
3.3. Osoby wykonujące pracę na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności	796
3.4. Duchowni	797
4. Przesłanki uzyskania zasiłku opiekuńczego	797
4.1. Opieka małżonka nad dzieckiem w wieku do 8 lat	798
4.2. Zasiłek na dziecko z uwagi na stan zdrowia współmałżonka	800
4.3. Opieka nad współmałżonkiem	802
4.4. Dodatkowy zasiłek opiekuńczy	803
4.4.1. Przesłanki dodatkowego zasiłku opiekuńczego	804
5. Wymiar zasiłku opiekuńczego	805
6. Wysokość zasiłku opiekuńczego	806
7. Utrata prawa do zasiłku opiekuńczego	807
8. Udokumentowanie uprawnień do zasiłku opiekuńczego . . .	808
Rozdział VI. Jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej	811
A. Komentarz tezowy	811
Ustawa z 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	811
(t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1242 ze zm.)	811
B. Część opisowa	815
1. Uwagi wstępne	815
2. Pojęcie osoby ubezpieczonej	815
3. Pojęcie wypadku przy pracy	816
4. Pojęcie choroby zawodowej	820

Spis treści

5. Jednorazowe odszkodowanie pieniężne	821
6. Postępowanie w razie wypadku pracownika	822
7. Postępowanie w razie wypadku osoby niebędącej pracownikiem	823
8. Roszczenia uzupełniające małżonka z tytułu śmiertelnego wypadku przy pracy	824
9. Szczególne uprawnienia do jednorazowego odszkodowania wypadkowego	827
9.1. Wypadek lub choroba zawodowa powstałe w szczególnych okolicznościach	827
9.2. Prawo do jednorazowego odszkodowania w służbach mundurowych	829
9.2.1. Uprawnienia funkcjonariuszy	829
9.2.2. Wysokość jednorazowego odszkodowania funkcjonariuszy	830
9.2.3. Wyłączenie prawa do odszkodowania	831
9.2.4. Postępowanie w sprawie o odszkodowanie	831
9.3. Prawo do jednorazowego odszkodowania żołnierzy	832
9.3.1. Uprawnienia żołnierzy	832
9.3.2. Wysokość jednorazowego odszkodowania żołnierzy	833
9.3.3. Wyłączenie prawa do jednorazowego odszkodowania	833
9.3.4. Postępowanie w sprawie o odszkodowanie	834
9.4. Jednorazowe odszkodowanie wskutek śmierci osoby udzielającej pomocy służbom mundurowym	834
9.5. Ubezpieczenie wypadkowe rolnika	835

Część VI. Prawo bankowe

A. Komentarz tezowy	839
Ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1988 ze zm.)	839
B. Część opisowa	849
Rozdział I. Uwagi ogólne	849
Rozdział II. Sytuacja prawna małżonka w Prawie bankowym – umowa rachunku bankowego	851
Rozdział III. Rachunek wspólny	853
1. Dysponowanie środkami na rachunku wspólnym	853
Rozdział IV. Wypłaty dokonywane przez bank w razie śmierci małżonka	855
1. Uwagi ogólne	855
2. Wypłata na pokrycie kosztów pogrzebu	855
3. Wypłata na wniosek organu rentowego	857
4. Dyspozycja wkładem na wypadek śmierci	858
4.1. Podatek	859

Rozdział V. Tajemnica bankowa a współmałżonek posiadacza rachunku bankowego	861
--	-----

Część VII. Małżeńskie prawo spadkowe

A. Komentarz tezowy	865
Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny	865
(t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 380)	865
B. Część opisowa	873
Rozdział I. Powołanie małżonka do spadku	873
Rozdział II. Uprzywilejowanie małżonka w prawie spadkowym ...	875
1. Uprzywilejowanie wynikające ze wspólności majątkowej .	875
1.1. Łączny dział spadku i podział majątku	876
2. Uprzywilejowanie wynikające z istoty pożycia małżeńskiego	877
3. Uprzywilejowanie w zakresie dziedziczenia ustawowego .	878
4. Uprawnienie do otrzymania przedmiotów urządzenia domowego	879
5. Uprawnienie do korzystania z mieszkania i jego urządzeń	882
6. Uprawnienie do zachowku	884
6.1. Krąg uprawnionych	884
6.2. Obliczanie zachowku	885
6.3. Zobowiązani z tytułu zachowku	890
6.4. Ograniczenie odpowiedzialności uprawnionego do zachowku	892
6.4.1. Ograniczenie odpowiedzialności za zapisy zwykłe i polecenia	892
6.4.2. Ograniczenie odpowiedzialności za zachowek	893
6.5. Uprawnienie do zachowku a art. 5 KC	894
Rozdział III. Swoboda testowania ze względu na ochronę małżonka	895
1. Zdolność testowania	895
2. Swoboda w zakresie rozrządzeń testamentowych	895
3. Ograniczenia swobody testowania	898
3.1. Zakaz testamentów wspólnych	899
3.2. Zakaz podstawienia powierniczego	901
3.3. Zakaz warunkowego powołania małżonka do dziedziczenia	902
Rozdział IV. Małżonek jako świadek testamentu szczególnego ...	903
1. Niezdolność bezwzględna	903
2. Niezdolność względna	905
Rozdział V. Zapisobierca czy spadkobierca?	908
Rozdział VI. Dziedziczenie ustawowe	911
1. Pięć grup spadkobierców ustawowych	911
2. Dziedziczenie małżonka w zbiegu ze zstępnyymi	913

Spis treści

3. Dziedziczenie małżonka w zbiegu z innymi krewnymi	914
4. Wpływ separacji prawnej na ustawowe dziedziczenie	916
Rozdział VII. Wyłączenie małżonka od dziedziczenia	917
1. Wyłączenie na podstawie art. 940 KC	917
2. Niegodność małżonka	919
2.1. Przebaczenie	920
3. Wydziejście małżonka	921
4. Zrzeczenie się dziedziczenia	923
5. Odrzucenie spadku	924
5.1. Pokrzywdzenie wierzycieli	926
Część VIII. Wzory pism i wniosków	
Wzory do Części I	931
Wniosek o pozbawienie małżonka samodzielnego zarządu majątkiem wspólnym	931
Wniosek o zezwolenie na sprzedaż nieruchomości	933
Pozew o ustalenie nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym	935
Pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej	937
Pozew o zapłatę (wyrównanie dorobków)	939
Wniosek o podział majątku wspólnego	941
Pozew o alimenty	943
Wniosek o nakazanie wypłacenia małżonkowi wynagrodzenia	945
Pozew o obniżenie alimentów	946
Pozew o wygaśnięcie alimentów	948
Wniosek o wyłączenie odpowiedzialności małżonka za zobowiązania wynikające z zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny	949
Pozew o dopuszczenie małżonka do korzystania z mieszkania w celu zaspokojenia potrzeb rodziny	950
Wniosek o ustalenie sposobu korzystania z mieszkania małżonków	952
Wniosek o wpis wspólności ustawowej	954
Pozew o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym	955
Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi	957
Wzory do Części II	959
Umowa najmu	959
Akt Notarialny	961
Umowa o przeniesienie własności lokalu	961
Pozew o rozwód (z wnioskiem o eksmisję)	966
Umowa o podział majątku wspólnego	968
Wzory do Części V	971
Odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział Wojewódzki wz dnia ... znak	971

Odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział Wojewódzki w z dnia ... znak	973
Odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział Wojewódzki w z dnia ... znak	975
Odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział Wojewódzki w z dnia ... znak	977
Odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział Wojewódzki w z dnia ... znak	979
Protokół Nr / r. ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy	1007
INFORMACJA O WYPADKU (Wniosek o wszczęcie postępowania powypadkowego)	1011
Wzory do Części VII	1015
Pozew o zachowek	1015
Pozew o wyłączenie małżonka od dziedziczenia	1017
Pozew o uznanie małżonka za niegodnego dziedziczenia	1019
Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku	1021
Wniosek o dział spadku i podział majątku wspólnego	1022
Indeks rzeczowy	1025